

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Trešdiena, 1996. gada 17. aprīlis

• Nr. 29 (6680)

Lietuvas Republikas konsuls Saulus Butkus:

«Piecdesmit gadus mums bija kopīga vēsture, no kuras nevaram atteikties...»

Pēc Preiļu pilsētas domes priekšsēdētāja Oļega Hlebņikova ielūguma 15. aprīlī pie mums viesojās Lietuvas Republikas konsuls Saulus Butkus. Konsulatā, kura mītnē atrodas Daugavpili, Teātra ielā 8, ietilpst visa Latgale, kā arī Alūksne un Jēkabpils, pavisam 10 rajoni.

Pēc gadu ilgā darba konsula amatā Saulus Butkus Preiļos bija pirmo reizi. Viņa brauciena mērķis bija iepazīties ar pilsētu un rajonu, tikties ar pilsētas un rajona dzīves vadītājiem, kā arī atbildēt uz to cilvēku jautājumiem, kuri bija ieradušies uz tikšanos pilsētas domē.

Izmantojot izdevību, arī laikraksta «Novadnieks» redakcija lūdza konsula kungu atbildēt uz dažiem jautājumiem.

— Ar kādām problēmām uz konsulatā visbiežāk nāk cilvēki?

— Konsulatā visbiežāk apmeklē cilvēki, kuri pēc izcelsmes ir lietuvieši, tur dzimuši, auguši, bet tagad dzīvo Latvijā. Nāk pie mums arī Latvijas Republikas pilsoņi un pastāvīgi iedzīvotāji. Vārdus sakot, visi, kam ir problēmas, kuru atrisināšanā varam palīdzēt.

Visbiežāk neskaidrie jautājumi saistīti ar pilsonības iegūšanu naturalizācijas kārtībā. Lai sakārtotu dokumentus naturalizācijai, viņi nāk uz konsulatā. Lielu daļu mūsu darba aizņem dažādi dokumentu tulkojumi no lietuviešu valodas uz latviešu valodu, šo dokumentu notariāla apstiprināšana, kā arī citas notariālas darbības. Uz konsulatā brauc cilvēki no visas Latgales.

— Vēl pirms nedaudz gadiem Lietuva un Latvija bija vienas valsts sastāvā. Taču jau toreiz nācās dzirdēt tādu domu, sak, lietuvieši gudrāki, prātīgāki veido attiecības ar «centru», tāpēc arī labāk dzīvo. Vai arī tagad ir vērojama atšķirība mūsu nelielo valstu attiecībās ar vāro kaimiņu?

— Paldies par komplimentu, taču tautā saka arī tā, ka labi ir tur, kur mūsu nav...

Attiecības ar tādu lielu un varenu valsti, kāda ir Krievija, ļoti svarīgas gan Latvijai, gan Lietuvai. Es domāju, mēs visi lieliski saprotam, ka piecdesmit gadus mums visiem bija kopīga vēsture, no kuras nevaram atteikties un kuru nevaram mainīt. Šie gadu desmiti ir atstājuši stingras pēdas tautas atmiņā, caur bēdām un sāpēm, kādas nācies izciest daudziem jo daudziem lietuviešiem un latviešiem. Tieši uz šīm sāpīgajām stīgām tagad spēlē daudzi Krievijas politiķi.

Kādā veidā katrai no Baltijas valstīm veidojas attiecības ar lielo kaimiņu, ir šo valstu iekšējā lieta. Protams, vienotas receptes nav un nevar būt, jo situācija Lietuvā ir savādāka nekā, teiksim, Latvijā vai Igaunijā. Piemēram, pilsonības jautājums. Lietuvā to pieņēma daudz lojālāku un daudz vienkāršāku nekā tas notika Latvijā. Un tas notika tāpēc, ka tikai aptuveni divdesmit procenti no iedzīvotājiem tur nav lietuvieši, no kuriem, savukārt, pie tā saucamajiem migrantiem var pieskaitīt desmit procentus.

Latvijā situācija bija daudz sarežģītāka un daudz nopietnāka. Te vajadzēja meklēt citu ceļu, kas krievvalodīgo vidū izsauca negatīvu reakciju. Esmu pārliecināts, ka Latvijā situācija mainīsies, ja pati dzīve pierādīs, kad un cik daudz jāmaina likumdošana pilsonības jautājumā.

Lietuva cenšas uzturēt labas attiecības ar visām kaimiņu valstīm, jo tas ir miera un stabilitātes pamats. Protams, reizēm rodas problēmas, bet tādas ir arī starp atsevišķiem cilvēkiem. Un pats pareizākais tad ir mierīgi pārdomāt un visu noskaidrot.

— Kā vērtējat Baltijas Asamblejas pēdējo tikšanos, kura bija Viļņā?

— Trīs nelielas valstis Baltijas jūras krastā, ja viņas ir kopā un vienotas — tas jau ir nopietni. Protams, daudz vairāk un nozīmīgāk nekā katra atsevišķi. Mums ejams ceļš uz vienotu mērķi — integrāciju Eiropā. Tā taču ir dzīve, dabiskais process. Un nekādi spēki nevar piespiest darīt savādāk. Tāpēc ir ļoti patīkami, ka mūsu valstu vadītāji nonāk pie vieniem un tiem pašiem secinājumiem — kopā būs vieglāk panākt ekonomikas uzplaukumu, panākt dzīves līmeņa paaugstināšanos.

— Kādu redzat Baltijas valstu nākotni?

— Cilvēku sapņi bieži vien nepiepildās. Citreiz realitāte toties pārspēj vispārējos sapņus. Lai piepildītos visas ieceres par laimīgu un nodrošinātu rītdienu, jāmeklē vairāk iespēju kopīgai sadarbībai. Ar Baltijas Asamblejas dalībnieku tikšanās reizēm ir par maz. Vajag reālus sakarus starp cilvēkiem, starp uzņēmējiem.

Viens no pirmajiem un konkrētajiem soļiem šajā jomā ir mūsu valdību nesen parakstītais līgums par kopīgu muitas kontroli. Drīz vien kopā strādās latviešu un lietuviešu muitnieki arī Medumos, Grentstālē un citur. Robežām starp Baltijas valstīm jābūt tīri simboliskām.

Savādāk ir ar austrumu robežu. Viens no iemesliem, kāpēc austrumu robeža jākontrolē stingrāk, ir bēgļu plūsma no trešajām valstīm. Lietuvai šī problēma ir ļoti aktuāla. Droši vien arī Latvijai, jo bēgļi mūsu valstis uzskata par izdevīgu koridoru ceļam uz Rietumeiropu un Skandināviju.

— Konsula kungs, kas jūs bijāt pirms tam, kad sākat strādāt Lietuvas Republikas diplomātiskajā dienestā?

— Es biju inženieris celtnieks. Tātad ar diplomātiju man nebija nekāda sakara. Latvijai, Lietuvai un Igaunijai līdz neatkarības iegūšanai taču nebija un nevarēja būt sava diplomātiskā korpusa. To vajadzēja veidot no cilvēkiem, kas līdz tam strādāja visdažādākajās profesijās.

Uzskatu, ka diplomātam ļoti svarīga ir tieksme pilnveidoties, mācīties valodas. Pirms ierašanās Latvijā domāju, ka latviešu un lietuviešu valodas ir tik līdzīgas, ka nebūs nekādu problēmu tās apgūvē. Tagad mācos pareizi runāt latviski. Izrādās, ka atšķirību ir pietiekami daudz, vienīgi teikumu struktūru tīri intuitīvi izdodas veidot pareizi. Man ir labs paraugs — Latvijas vēstnieks Lietuvā Alberts Sarkanis, viņš lieliski runā lietuviski.

— Paldies par sarunu!

Intervēja L.Kirillova
A.Šņepsta foto

VIETĒJĀS ZIŅAS

Silajāņos atceras savus vecos ļaudis

Silajāņu pagasta padomes priekšsēdētāja M.Trifonova pastāstīja par braucienu uz Aglonu starp katoļu un pareizticīgo Lieldienām. Tas bija apciemojums Aglonas lauku slimnīcā un Salenieku pansionātā.

— Aglonas lauku slimnīcas sociālajās gultās mīt divi mūsu pagasta iedzīvotāji, bet Salenieku pansionātā trīs veciši. Nolēmām, ka ap Lieldienu laiku vajag viņus apciemot un apsveikt ar pavasari.

Kādreizējie silajāņieši bija ļoti priecīgi un pateicīgi, ka neesam viņus aizmirsuši. Ar lielu mīlumu viņi stāstīja par rūpēm, ko vecajiem un slimajiem cilvēkiem veltī pansionāta vadība, kopējas, visi, kas gādā par viņu vieglākām vecumdienām. Ikviens no viņiem sveiciens sūtīja rajona padomes sociālās aprūpes nodaļas vadītājai Jutai Fadejevai, ar kuras palīdzību viņi nokļuva Saleniekos, savu grūto un vienušķo dzīvi nomainot pret silto un mierīgo iztikšanu pansionātā.

Apsveicām savus pagasta ļaudis Lieldienās, dāvājām viņiem ziedu pušķiņus un nedaudz saldumu. Dienzēl, vairāk pagasta padomes rocība neļauj. Ceru, ka viņi saprata mūsu nodomus, jo bieži vien kāds nieks ir dārgāks par bagātām dāvanām.

Jersikieši nebaidās no plūdiem

Piekdienas pievakarē, kad zvaniņu uz Jersikas pagastu, lai tautā par pēdējiem jaunumiem, pagasta padomes priekšsēdētāja Maija Spūle teica, ka viņas svarīgākais jaunums esot lielo plūdu gaidas. Pēc siltajām dienām strauji ceļoties ūdens līmenis Daugavā, pa pus metram dienā. Taču pilnīgi iespējams, ka nekādu ledus aizsprostojumu arī nebūšot, jo ledus saulē esot pamatīgi izčakstējies un kļuvis ļoti drupans.

— Plūdus novērst nav mūsu spēkos, taču stihijai esam sagatavojušies. Noslēgts līgums ar zemessargiem, kuriem sagatavotas telpas vienā Līvānu mājīņā, kur pašiem apmeties un municiju uzglabāt.

Ja vajadzēs evakuēt iedzīvotājus, viņi apmetīsies internātā. Cilvēku pārvadāšanai būs autobuss. Mūs ļoti atbalsta paju sabiedrība, kas sagatavojusi ūdens sūkņus tādām gadījumam, ja ūdens ieplūdis pagrabos vai kur citur.

Apdraudētākās vietas ir Dimantu sādža, kur ir vairākas zemnieku saimniecības. Var applūst arī pensionāres Emilijas Švirkstes māja, kas atrodas pie Līvānu pārceltnes. Sieviete tur dzīvo viena pati. Nesen biju pie viņas aprunāties. Emilijas tante ir noskaņota optimistiski, jo visu dzīvi pavadījusi Daugavas krastos un piedzīvojusi daudzus pavasara plūdus. Viņa nekur prom braukt netaisās, saka, uzvedīšot gotiņu augstāk priežu kalniņā, bet pati sēdēšot uz baļķa, kamēr ūdens nokritīsies.

Mūs vienmēr uzpasē un savu palīdzību piedāvā arī iecirkņa pilnvarotais Dmitrijs Radonajevs. Tāpēc esam droši, ka nekas slihts negadīsies.

Rožkalnieši pārliecināti, ka valdībai tumša tauta ir izdevīga

Rožkalnu pagasta priekšsēdētāja Astrīda Spuriņa gatavojas braukt uz lielo pašvaldību sapulci, kas 19. aprīlī notiks Rīgā. Lai gan lielu cerību, ka izdosies ko mainīt uz labo pusi, neesot. Laikam jau valdībai tumša un neizglītota tauta esot izdevīga. Par to liecina arī gaidāmā teritoriālā reforma.

— Ja likvidēs mazos pagastus, automātiski izzudīs arī visas mazās lauku skolas un bibliotēkas, kas ir pēdējie mūsu garīgā atbalsta punkti. Tāpēc cenšamies turēties pretī šim uzspiestajam vilnim. Naudas gan nav, jo vēl joprojām pagastā nav skaidrības ar šī gada budžetu, tomēr sagrašinām kopā pēdējos santīmus un remontējam gan Arendoles, gan Rožkalnu bibliotēkas. Varbūt nesabruks, varbūt izturēsim.

Arī zemnieki māsās. Drīz būs pēdējā mācību diena, ko organizē rajona zemnieku konsultāciju birojs. Cilvēki nāk labprāt, jautā par lopu turēšanu, ārstēšanu, par zemes apstrādi, par augu aizsardzību, minerālmēsļu pielietojumu. Izrādās, ka zināšanu līdz šim ir bijis par maz.

Lai gan atnācis pavasaris, gādājam malku nākamajai sezonai gan skolai, gan pagasta vajadzībām. Pagaidu sabiedriskajos darbos strādā seši bezdarbnieki. Tagad gan viņiem būs jāmaksā vairs ne 28, bet jau 38 latu, kas iesit robu arī pagasta kasē. Bet valdībai par mums jau galva nesāp.

L.Kirillova

Kori dzied Andreja Jurjāna piemiņai

Koru mūzikas dižgara Andreja Jurjāna 140. dzimšanas dienas svētki valstī izvēsušies par skaistu notikumu koru dzīvē. Krāslava bija trešā pilsēta, kas pārņēma šo svētku stafeti, un svētdien tajā ieradās kori no vairākām Latgales pilsētām. Preiļu rajonu pārstāvēja skolotāju koris un koris no Rudzētu pagasta. Kā republikas lielo dziesmu svētku virsdiriģents Sigvards Kļava izteicās, šie svētki Krāslavā un Latgales kori kopumā bija tik brīnišķīgi, ka varbūt ir lietderīgi padomāt par Latvijas Dziesmu svētku rīkošanu Latgalē?

Kori dziedāja pa trim dziesmām, pēc nolikuma bija paredzēts, ka vienai no tām jābūt A.Jurjāna apdarē. Koncerta — skates nobeigumā E.Melngaiļa Tautas mākslas centra mūzikas nodaļas speciāliste Maija Rožlapa starp labākajiem koriem novērtēja Preiļu skolotāju kori, kurš bez obligātās dziesmas A.Jurjāna apdarē izpildīja divas sarežģītas dziesmas. Kopumā abi diriģenti Edgara Znūtiņa kori (skolotāju koris un «Daugava») augstu novērtēti. Arī otrs dziedātāju kolektīvs no mūsu rajona — rudzētieši — pieminēti ar labu vārdu, kā kolektīvs, kurā ienāk jauna paaudze, dzied jauni puīši, un kā koris, kurā dzied pats pagasta priekšsēdētājs ar savu dzīvesbiedri.

Pēc koncerta klātesošie kori izmēģināja dziesmas, kas jādzied novada dziesmu svētkos. Andreja Jurjāna 140. dzimšanas dienai veltītā Latgales novada dziesmu diena notiks Preiļos 9. jūnijā.

L.Rancāne

Vai mūsu zemniekiem vajadzīga bioloģiskā lauksaimniecība?

Tas ir jautājums, uz kuru pozitīvu atbildi raduši jau vairāk nekā simts Latvijas zemnieku. Bet kā ir mūsu rajonā? Par to varēja spriest rajona padomes rajona attīstības plānošanas nodaļas organizētajā seminārā.

Semināra ideju realizēt palīdzēja plānošanas attīstības nodaļas lauku plānotāja I.Šaitere, kura uztur ciešus kontaktus ar lauksaimniecības konsultāciju centra specializēto biroju «Lauku jaunievedumu centrs». Šis centrs atrodas Ogrē, un to vada Skaidrite Albertiņa (attēlā). Viņa kopā ar saviem kolēģiem bija ieradies Preiļos, lai mūsu puses zemniekiem izskaidrotu, ka bioloģiskā jeb organiskā lauksaimniecība ir līdzsvars un dinamika, tā ir pilnīga atteikšanās no minerālmēsliem, pesticīdiem, fungicīdiem un visām citām ķīmikālijām, bez kurām, kā mēs agrāk uzskatījām, nav iespējams mūsdienīgi strādāt. Lielai daļai zemnieku tas ir pilnīgs apvērsums apziņā, jo viens no bioloģiskās lauksaimniecības pamatprincipiem ir barot augsni nevis augus.

Kādā no semināra brīvākajiem brīžiem lūdzu Skaidriti Albertiņu atbildēt uz vairākiem jautājumiem.

— **Tikai piecpadsmit interesenti zālē, vai tas nav pārāk maz?**

— Nekādā ziņā. Tas ir pat ļoti daudz. Patlaban visā valstī tikai nedaudz pāri simtam zemnieku nodarbojas ar bioloģisko lauksaimniecību. Un mūs tas pilnīgi apmierina, jo šis saimniekošanas modelis nav modes lieta vai kas tamlīdzīgs, bet gan sava veida dzīves filozofija.

Ne jau katrs sevī var uzturēt pārliecību, ka iesāktais ceļš ir pareizs un vajadzīgs. Mēs nemēģinām bioloģiskajā lauksaimniecībā iesaistīt lielu cilvēku daudzumu, jo tādā gadījumā nemaz nebūtu iespējams visiem palīdzēt.

— **Ar ko nodarbojas «Lauku jaunievedumu centrs»?**

— Centram ir vairāki darbības virzieni — vides aizsardzība, reģionālā attīstība, bioloģiskā lauksaimniecība un dažādu netradicionālo lauksaimniecības veidu ieviešana. Centrs izveidots jau 1992. gadā un ar labām sekmēm darbojas visus šos gadus.

Esam izveidojuši bioloģiskās ražas pilnveidošanas Latvijas asociāciju. Tajā apvienojušies zemnieki no visas Latvijas. Organizējam viņiem seminārus, mācību tikšanās, gatavojam viņus arī starptautiskā sertifikāta saņemšanas procedūrai. Starptautiskais seminārs nāk no Amerikas, tāpēc tā saņemšana ir visai ilga un sarežģīta. Daudziem vēl tāls ceļš ejams līdz tam.

Ceru, ka asociācijā iestāsies arī Preiļu rajona zemnieki. Tas viņiem dos iespēju daudz ko iemācīties. Galu galā — arī saņemt starptautisko sertifikātu. Bet līdz tam palīdzēsim, dodot iespēju saņemt «Ekofonda» izstrādāto «zaļo sertifikātu».

— **Ko nozīmē šis «zaļais sertifikāts»?**

— Tas nozīmē, ka saimniecības ir ceļā uz starptautiskā sertifikāta saņemšanu, ka visa viņu ražotā lauku produkcija ir ekoloģiski tīra. Preiļu rajonam tāda lieta ir dubultsvarīga, jo rajona padome aktīvi meklē iespējas sadarboties ar partneriem Dānijā, kuri ir ļoti ieinteresēti iepirkt bioloģisko produkciju. Noieta tirgus ārzemēs ir ļoti plašs. Arī ekoloģiski tīro lauksaimniecības produktu cenas — ievērojami augstākas.

Arī Latvijā ir labas iespējas realizēt ti-

rus un veselīgus produktus. Tiesa, cenu starpības pagaidām nav un tuvākajā laikā arī diez vai būs, jo cilvēku pirktspēja ir maza, viņi izvēlas gluži vienkārši lētāko preci. Toties, ja tirgū līdzās stāv kaste ar parastiem «nitrātu» burkāniem un kaste ar burkāniem, kuriem ir «zaļais sertifikāts», lielākā daļa pircēju par līdzīgu cenu noteikti izvēlēsies tos burkānus, par kuriem būs pārliecināti, ka prece ir ekoloģiski tīra.

— **Vai sertifikāta iegūšana nav pārāk sarežģīta?**

— Līdz starptautiskā sertifikāta iegūšanai pāriet vismaz trīs gadi. Taču pa šo laiku droši var izmantot «zaļo sertifikātu», kura saņemšanai vispirms ir jāiestājas mūsu asociācijā. Un tas var notikt ļoti drīz. Protams, vajadzīgas krietnas pūles, zināšanas, jāmaina domāšanas un strādāšanas veids.

26. aprīlī Ogrē notiks seminārs, kurā stāstīsim par bioloģiskajiem nezāļu ierobežošanas paņēmieniem. Līdzīgi semināri notiek par dabisko preparātu izmantošanu kaitēkļu apkarošanā, par augu sekām, par augsnes mēslošanu ar kompostiem un tā tālāk.

— **Kāda ir garantija, ka zemnieks, kurš būs saņēmis «zaļo sertifikātu», nekārpjas un pa kļūso neieber vagā kādu saujiņu minerālmēsli?»**

— Ražas patiešām ir mazākas, ja netiek lietoti minerālmēsli. Bet mēs jau pazīstam katru no saviem asociācijas zemniekiem. Tieši tāpēc es sarunas sākumā uzsveru, ka tas ir ļoti labi, ja uz semināru atnākuši tikai desmit piecpadsmit cilvēki. Mēs esam bijuši pārbaudēs pie visiem saviem zemniekiem. Nekādas šmaukšanās nevar būt, jo vismazāko aizdomu gadījumā «zaļais sertifikāts» tiek anulēts.

Preiļu rajona zemniekiem tā lieta būs pavisam nopietna, ja izveidosies auglīga sadarbība ar dāņiem. Ja mēs tagad pārbaudām tikai saimniekošanas veidu, tad dāņi noteikti pārbaudīs arī izaudzēto produkciju. Ir jāmainās godīgs bizness.

***

Savu spriedumu par notikušo semināru izteica arī rajona padomes plānošanas nodaļas lauku plānotāja **Irena Šaitere**:

— Liela daļa zemnieku stāv itin kā krustcelēs, ko darīt, kā saimniekot... «Zaļā sertifikāta» iegūšana ir viena no iespējām, kā izdevīgi realizēt izaudzēto produkciju jau šovasar. Un, protams, arī nākotnē.

Zemnieki, kuri piedalījās mūsu organizētajā seminārā, no Preiļu, Rušonas, Rožupes, Jersikas un vēl daži pagastieši teica, ka viņiem vēl vajadzīgs laiks pārdomām. Esot jādodomā par Latviju. Es uzskatu, ka vispirms ir jādodomā par savu saimniecību un savu rajonu. Tā taču ir izeja no bezizejas, kādā nonākuši mūsu lauksaimnieki.

Nodarboties ar organisko lauksaimniecību nav obligāti visā zemnieku saimniecībā. Šo saimniekošanas veidu var ieviest arī dažos laukos, kaut vai pāris hektāros. Un jau šovasar... Pirmo ekoloģiski tīro produkciju rudenī labprāt iegādāsies skolas, bērnudārzi, slimnīcas. Nākamais solis pēc gada varētu būt jau Dānija.

Ceru, ka tuvākajā laikā rajonā tiks dibināta ekozemnieku biedrība.

L.Kirilova
A.Šņepsta foto

VĒSTULES

Kur izeja no bezizejas?

Alkoholisma graužošo ietekmi ģimenēs un sabiedrībā izjūt visi iedzīvotāji. Cīņā ar noziedzību, mafiozām struktūrām valsts tērē milzu līdzekļus no budžeta, kas neizbēgami pazemina vispārējo tautas dzīves līmeni. Diemžēl likumdevēji nepiegrīz pietiekamu vērību negācijai cēloņiem: alkoholismam un narkomānijai. Bērni un jaunieši aug garīgā badā, skolas vēl līdz šim netiek ieviesta obligātā ticības mācība. Un notiek garīgā deģenerēšanās.

Paldies Dievam, Latvijā vēl ir cilvēki ar skaidru prātu. Viens no tiem — Latvijas Pretalkohola biedrības centrālās valdes priekšsēdētājs Atis Silaroze. Apzinoties situācijas nopietnību, savas pārliecības vadīts, meklēju organizāciju, kas cīnās pret negāciju cēloņiem. Un atradu, — tā ir Latvijas Pretalkohola biedrība, kuras Preiļu nodaļas pagaidu mītne ir Skolas ielā 11. Biedru saietā biju patīkami pārsteigts, ka nodaļas vadība ir jauni cilvēki. Nodaļas vadītājs — sportisks, tautas deju kolektīvā trenējis jauneklis. Koordinatore — jauna, skaista meitene, kura ar panākumiem varētu piedalīties skaituma konkursā. Iespāids bija vislabākais, jo tieši jauniešiem pieder nākotne.

Tomēr mazliet skumji kļuva no nodaļas vadītāja stāstītā, — nejutot atbalstu no vietējo iestāžu vadītājiem un ierēdņiem, grūti esot iegūt pat statistikas ziņas. Neesot atsaucības arī rajona skolās, — netiek organizēti «Cerību pulciņi» un «Zelta grāmatu pulciņi». Interesanti, pēc kādiem principiem tiek audzināti bērni skolās? Tā saucamo eksakto zināšanu «kalni» gadu desmitiem bija krauti uz skolēnu un studentu pleciem, bet nekādas eksaktas zināšanas nav atturējušas jaunatni no negatīvām morālām nosliecēm.

Atliek vienīgā cerība — Latvijas Pretalkohola biedrība, kura apņēmusies darboties labdarības, izglītības un žēlsirdības jomā, iespēju robežās sniegt palīdzību nelaimīgajiem — alkoholisma vai narkomānijas jūgā nonākušajiem cilvēkiem un viņu ģimenēm. Lai Dievs palīdz labu, cilvēcisku ideju īstenošanā!

B.Rudzāts (Rožkalnu pagasts)

Noturēties līdz trešdienai...

Ir cilvēku kategorija, kuru raksturošanai sacerēti tik daudzi vārdi — alkoholiķis, žūpa, plēgurs, plencis, dzērājs un tamlīdzīgi. Viņu rīti atnāk ar smagām pagāriem un morāliskām ciešanām par nicinājumu no bērnu, tuvinieku, paziņu pusēs. Pie pirmās izdevības tiek atkal ņemta glāzīte, un tad — «ardievu, skaidrais prāts», izgaist šā tā ģimenei dotie solījumi nedzert, izkūst pēdējie santīmi, un turpinās fiziskā un morāliskā pagrimšana.

Nevar apgalvot, ka arī šie cilvēki nesapņotu par svētlaimīgām stundām pie mirdzošā kafijas galdā ģimenes lokā, par darba biedru cieņu un panākumiem darbā, par labestību, satīcību, pārticību, un tik cilvēcīgajām alkām pēc laimes. Bet savā gūstā ir paņēmis alkoholisms, slimība, organisma atkarība no alkohola.

Ārsti atzīst, ka visa cilvēce dalās divās daļās — alkoholiķi un nealkoholiķi. Tiem pirmajiem ir lemts grūts ciešanu ceļš. Bet alkoholismā, tāpat kā citās slimībās, nav nekā «netikumīga». Un ja nu cilvēks ir s slimis, tad nav nozīmes, vai viņam ir griba, jo slimība viņam pašam ir atņēmusi izvēles brīvību jautājumā «dzert vai nedzert». Pats svarīgākais ir tikai tas, lai šis cilvēks atzītu, ka viņš ir slimis un izmantotu piedāvāto palīdzību.

Daudzi meklē ceļu pie ārstiem, ārstējas speciālās iestādēs, kodējas, izmanto dažādas iespējas. Ja arī izdevies izrauties no zaļā pūķa varas, tad nereti apkārtējie jauni dara visu, lai cilvēkam nevis palīdzētu noturēties uz ceļa, bet lai viņš atkal nonāktu, kur bijis.

Jau labu laiku, drīz būs gads, kopš Preiļos darbojas anonīms alkoholiķu (nejaukt ar atturības biedrību) klubs. Varbūt to nevar nosaukt par klubu, nevar teikt, ka tā ir biedrība vai pulciņš. Tā ir tāda cilvēku grupa, kura ik nedēļu, parasti trešdienās, satiekas irētā telpā. Viņi nav ne reģistrēti sarakstos, par viņiem netiek sniegtas kādas ziņas, jo šeit valda vārds — anonimitāte. Tie ir cilvēki, kam izdevies izrauties no alkoholisma un kam šis saiešanas līdzīgu likteņa biedru pulciņā ir nepieciešamas tikpat kā gaiss,

Par kādu demokrātiju, brīvo tirgu mēs varam runāt, ja ikdienā vērojam, kā nedzīgi, nekaunīgi cilvēki sagrābj tautas bagātības, un tas notiek visu acu priekšā, bet daudz kas tomēr paliek nezināms. Šāda «kapitalisma» apstākļos notiek krasa sociālā noslāņošana un rodas arvien vairāk materiāli nenodrošināto, kuru dzīves līmenis strauji krītas. Garīgi spēcīgākie un stabilākie vēl kaut kā cenšas sabalansēt savas vajadzības ar iespējām, bet ne jau katrs spēj izturēt šajā skaudrajā cīņā, un daudzi atrod savu problēmu risinājumu, ejot citus ceļus.

Viens no šiem ceļiem ir sevis apdullināšana un apreibrināšanās. Kas reiz nokļuvis alkohola vai narkotiku varā, tas jau ir vai nu sabiedrībai zudis vai arī tai bīstams.

Visparadoksālākais ir tas, ka to visu veicina valsts, kurā, nemaz nerunājot par spirta un tabakas izstrādājumu kontrabandu, legāli un likumīgi caurām naktīm var nopirkt alkoholiskos dzērienus. Tiek avērtas arvien jaunas dzertuves, dažādas izpriecu vietas, kur dominē alkohols. Valsts tikai runā par budžeta ieņēmumu pildīšanu, tautas garīgā degradācija valstij nerūp. Tieši otrādi, valsts to veicina. Un arī masu informācijas līdzekļi, — visur tev pretī ļaunais, neįēdzīgais, trulais.

Skaidrs, ka dzeršana un daudz kas cits, kas to pavada, ir tikai sekas. Jānovērš cēloņi. Ne valsts, ne sabiedrība tam nav gatava. Bet izejai ir jābūt, tikai — kāda tā ir?

G.Ruks (Preiļi)

Gribam laulāties, kad gribam

Rakstu jums visas Aglonas vārdā. Mums nav skaidrs, kāpēc mūsu dekāns Aglonietis nelaulā jaunos pārus sestdienās. Aglonietis varētu paskaidrot savu nostāju pret ticīgajiem jauniešiem, kuri tiešām gribētu iet laulāties savā dzimtajā, skaitstajā baznīcā.

Kāda nozīme laulāšanai sestdienā vai svētdienā? Parasti pirmā kāzu diena ir sestdiena. Bet sestdien salaulāties Aglonā nevar. Vai «Novadnieks» nevar paskaidrot, kad dekāns mainīs savu nostāju par laulāšanu un cik dārgi tas maksās. Mūsu lūgums — laulāt jaunos pārus arī sestdienās.

L.Valaine (Aglonā)

saule. Tas viņiem palīdz noturēties. Viņu moto tāds arī ir — noturēties līdz trešdienai.

Trešdienas vakarā viņi iedez svecīti, skan mūzika, galdā ir dažādi našķi, ko paši paņēmuši līdzī. Viņi pastāsta, kā kuram pa šo nedēļu gājis, viņi viens otru saprot, jo pagātnē daudz ir bijis kopīga. Šajā sabiedrībā ne no viena neskan nosodījuma vārdi un gudras pamācības. Garīgajam stiprinājumam katru reizi tiek atkārtoti 44 principi, ko visā pasaulē izmanto anonīmo alkoholiķu darbā. Šie cilvēki stiprinās un atkal šķiras līdz nākamai trešdienai. Dažreiz viņu ir seši septiņi, citreiz desmit, dažreiz ierodas kādi jaunpienācēji. Nekad nevienam netiek prasīta viņa autobiogrāfija, darbavietas vai vārds. Pats galvenais ir cilvēks, kuram šī diena dod stimulu — noturēties.

Cik zināms, šī anonīmo alkoholiķu apvienība, kas ir Preiļos, Latgalē ir vienīgā. Pasaulē šī kustība pastāv kopš 1935. gada, kad kāds amerikānis individuāli tika vaļā no dzeršanas ligas un sāka mēģināt palīdzēt otram. Izrādījās, — jo vairāk nodarbojies ar otra atturēšanu, jo pašam vieglāk noturēties uz skaidras dzīves ceļa. Pašlaik šī kustība ieguvusi plašus apmērus, pasaulē uzskaitīts miljons iedzīvotāju, kas ar tās palīdzību izārstējušies no alkoholisma. Preiļiešu klubīšs iecerējis uzņemt kontaktus ar kādu amerikāņu grupiņu, noskaidrotas koordinātes. Nesen preiļieši brauca uz starptautisku semināru Rīgā. Preiļiešu grupiņā ir dažādu vecumu cilvēki, ir sievietes, vīrieši.

Un tagad, cienījamais lasītāj, ja jūs esat tas, kurš atzīst savu bezspēcību alkohola priekšā un to, ka jūs esat zaudējuši spēju vadīt savu dzīvi, vai arī jūsu tuvinieku pulkā ir šāds cilvēks, izmantojiet šo palīdzību — noturēties līdz trešdienai.

Neitrālā un kontaktpersona, kas jums pateiks vietu un laiku, kur ierasties ar savu smago alkohola sāpi, ir ārste. Visi, kas vēlas ar anonīmo alkoholiķu kluba palīdzību mēģināt atbrīvoties no alkohola posta, tiek aicināti griezties rajona centrālās slimnīcas terapijas nodaļā pie ārstes Martas Veitas.

L.Sila

Iestājos par jaunu vēlēšanu sistēmu Latvijā: viens apgabals — viens deputāts

Šī gada marta sākumā vairākas dienas pavadīju Londonā Latvijas parlamentāriešu delegācijas sastāvā. Saeimas deputātus bija ielūgusi Lielbritānijas sabiedriskā organizācija «The Hansard Society...», kas apmaksāja arī visus mūsu izdevumus.

Šis brauciens bija ļoti nopietns, jo mēs iepazināmies ar britu parlamentāro sistēmu, ar valsts uzbūvi, parlamenta un partiju darbu.

Mani vairāk interesēja katra parlamenta apakšpalātas deputāta individuālais darbs gan parlamentā, gan ar vēlētajiem.

Lielbritānija Latvijai pilsoņiem varētu likties interesanta valsts. Tā ir monarhija, kuras priekšgalā ir karaliene. Faktiski karalienei nav ne finansiālas, ne politiskās varas. Īstā vara pieder parlamentam, faktiski apakšpalātai un tās vairākuma vēlētai valdībai (patlaban Dž.Meidžora vadībā).

Parlaments sastāv no 2 palātām: augšpalātas jeb Lordu palātas un apakšpalātas jeb pārstāvju palātas. Lordu palāta sastāv no kādiem 1200 lordiem un pēriem. Tie nav vēlēti un ir ar mantotiem vai uz mūžu piešķirtiem tituliem. Pārstāvju palāta sastāv no 650 deputātiem. Patlaban pie varas ir Konservatīvo partija. Opozīcijā ir Leiboristu partija. Trešais lielākais spēks ir Liberāldemokrātiskā partija, bet tai ir tikai 25 vietas jeb 5%.

Lielbritānijas apakšnama vēlēšanu sistēma ir tāda, ka reāli dzīvē tā liek pastāvēt tikai divām lielām parlamentārām partijām. Nu jau vairāk kā 70 gadus tās ir Konservatīvā un Leiboristu partijas.

Konservatīvos parasti atbalsta bagātākie sabiedrības slāņi — privātzņēmēji, lielas firmas. Leiboristi tradicionāli vairāk balstās uz strādniekiem un arodiedz-

ribām. Pārējās partijas, lai kā arī tās centušās, vairāk kā 5% vēlēšanās nav ieguvušas.

Latvijā, kopš tās kā neatkarīgas valsts dibināšanas, ir bijušas galējības. No 1918. līdz 1934. gadam bija līdz 20 partijām Saeimā. No 1934. līdz 1940. gadam bija K.Ulmaņa autoritārais režīms. No 1940. līdz 1990. gadam bija vienas partijas — PSKP vara. No 1993. gada līdz šodienai ir 8-10 partijas Saeimā (pateicoties 4-5% barjerai).

Lielākajā daļā Rietumu demokrātijas valstīs politiskā un ekonomiskā stabilitāte pēc 2. pasaules kara tika veidota, balstoties uz divu lielu partiju savstarpējo konkurenci. Šo konkurenci noteica vēlēšanu sistēma: viens vēlēšanu apgabals — viens deputāts.

Kāda ir galvenā būtība šajā vēlēšanu sistēmā?

Ļoti vienkārša! Līdzīga tai, kad vēlējam Augstākā Padomi 1990. gadā. Šis vēlēšanas, laikam, visi atceras, kad izveidojās divas frontes — Tautas Fronte un Interfronte. Faktiski tās bija kā divas partijas. Pateicoties tikai šādai vēlēšanu sistēmai, LTF varēja uzvarēt, dabūt 2/3 daļas Augstākajā Padomē un pieņemt svarīgo 4. maija deklarāciju.

Atkārtotā vēlēšanu sistēmas būtību. Katrā vēlēšanu apgabalā ievēlē tikai vienu Saeimas deputātu. Ja Saeimā ir 100 deputāti, tad Latviju jasadala 100 vēlēšanu apgabalos. Katrā apgabalā partija, sabiedriskā organizācija vai atsevišķa vēlētajū grupa var izvirzīt par deputāta kandidātu tikai 1 cilvēku.

Vēlēšanās jābūt tikai vienai kārtai un nedrīkst uzlikt 50% vēlētajū balsu minimumu. Uzvar tas, kurš savāc vienkāršu balsu vairākumu. Tas uzlikt visiem kan-

didātiem un partijām koncentrēt uzreiz visus spēkus uz izšķirošu cīņu.

Šis vēlēšanu sistēmas galvenās priekšrocības vēlētajiem

1. Katrs deputāts ir tieši atbildīgs savā apgabalā vēlētajū priekšā. Nedēļas nogalē — piektdien, sestdien un svētdien deputāts spiests uzturēties savā vēlēšanu apgabalā uz vietas un strādāt ar saviem vēlētajiem, palīdzot risināt vietējās problēmas. Ja viņš to nedarīs, tad nākošajās vēlēšanās neviens par viņu nevēlēs.

2. Visi apgabala vēlētajū zina savu deputātu un tieši no viņa prasa atbildību.

3. Izbeidzas šodienas absurda situācija, kad vienā no pieciem vēlēšanu apgabaliem kopā ievēlēti 15-20-25 deputāti no kādiem 10 sarakstiem. Neviens vēlētajū tā arī isti nezina, kurš ir viņa deputāts. Deputāts, savukārt, nezina, kuri ir viņa vēlētajū.

4. Politiski būs spiesti apvienoties divās (sākumā, varbūt, maksimums 3-4) lielās partijās. Mazās partijas, protams, būs, taču lielo politiku tās nespēs ietekmēt. Tāpat mazās partijas arī finansiāli nespēs pavilkt vēlēšanu kampaņu.

Ko iegūst valsts un sabiedrība kopumā, kad Saeimā ir divas lielas partijas ar 30-40-50 deputātiem?

1. Partijas reāli spēj nodarboties ar likumdošanu, kas skar visas dzīves sfēras.

2. Tās reāli spēj izsekot visiem sarežģītajiem procesiem politikā, ekonomikā, sociālajā sfērā un sabiedrībā kopumā.

3. Partijas savā darbībā aptver visus valsts reģionus un visus vēlētajū sociālos slāņus.

Aicinu visus izteikties par šo jautājumu un savas atziņas sūtīt uz Saeimu.

**Jānis Strods,
Saeimas deputāts**

Lieldienas vecīdaužu namā

Pēc katriem lielākiem svētkiem Salenieku pansionāta darbinieki vēlas pateikt paldies tiem, kas atcerējušies vecos ļaudis.

Šogad Lieldienu ritā pansionātā dziedāja Greižu ģimene no Aglonas. Trešajās Lieldienās pansionātā ieradās sociālās aprūpes dienesta darbinieki, atvedot pīragus, kūkas, augļus. Bet rajona kultūras nama folkloras ansamblis «Preiļi» (vadītājs Jānis Teilāns) bija ieradies ar koncertu.

Patīkamu pārsteigumu tas sagādāja arī uz vietas guļoņiem, nespēcīgiem sirmgalvjem, jo tika dziedāts arī istabiņās. Negaidītu pārsteigumu sagādāja Silajāņu pagasta padome.

Šī pagasta pārstāvji ieradās Salenieku pansionātā ar apsveikumu sava pagasta bijušajiem iedzīvotājiem. Pansionātā uzturas trīs vecie silajānieši.

L.Rancāne

Lieldienu knīpas un knauķi

8. aprīlī Priekuļu pamatskolā notika konkurss «Mis Lieldienu Knīpa un Knauķis». Konkurss varēja piedalīties 1.-4. klašu skolēni. Dalībniekiem vajadzēja saistoši pastāstīt par sevi. Zēni rādīja savu prasmi mašīnu zīmēšanā, naglu dziļšanā. Meitenēm vajadzēja piešūt pogu un no gatavas miklas izveidot visneiedomājamo cepumu veidus.

Savu fantāziju dalībnieki rādīja ar mājās izgatavotās cepurēm un Lieldienu apsveikumu kartiņām. Konkurss vadīja un par knīpām un knauķiem priecāties palīdzēja Lieldienu zaķis (Rasma Vilcāne) un skolotājas Anita Puncule, Anita Fedotova.

Līdzi jūta un satraukumu pārvarēt palīdzēja vecāko klašu skolēni. Konkurss bija izdevies, visi jutās apmierināti.

«Mis Lieldienu Knīpa» kļuva Maija Dzene no 3. klases, bet Knauķa godā tika Raitis Mozuļčiks, arī no 3. klases.

**Lilija Pastare un Sanita Peipiņa
(Priekuļu pamatskolas 8. klasē)**

Teoloģijas doktors un Svēto Rakstu licenciāts Izidors Ancāns dzimis 1896. gada 16. jūlijā Livānos draudzē Molakalna sādžā. Viņa vecāki Gabriels un Anna bija zemkopji. Izidors, kā pats raksta savās atmiņās, bija dzimis rījā, jo tai laikā tēvs bija ar brāli izdalījis zemi un cēla māju jaunā vietā.

Jau agrā bērnībā zēns izrādīja lielu interesi grāmatām. Tēvs, līnus kulstīdams, stāstīja pasakas, bet māte, vērpdama dziju, dziedāja tautsdziesmas.

1906. gadā Izidors Livānu baznīcā, kur tolaik kalpoja prāvests Vitālijs Treibšo, pieņēma I Svēto Komūniju. Jau nākamajā gadā zēns uzsāka mācības I pakāpes pamatskolā Dubnas kreisajā krastā Muktupāvelos. Daudz grūtību zēnam bija jāpārvar, lai pārkļūtu pāri upei, sevišķi palu laikā.

1910. gadā viņš beidza 3 klašu skolu un līdz 1914. gadam mācījās Livānu skolā.

1914. gada 11. jūnijā jauneklīs, sajūzdams aicinājumu uz garīgo kārtu, iestājās Pēterpils Garīgajā seminārā.

1916. gada 5. martā Izidors saņēma 4 zemākās svētības. Visapkārt plosās I pasaules kara briesmas un piedāvām vēl revolūcija. Sakarā ar šiem notikumiem un paredzēto Garīgā semināra slēgšanu Izidors Ancāns izstājās no semināra un nākamajā gadā iestājās poļu leģionā. No Pēterpils leģionu pārstūji uz Baltkrieviju un likvidēja. Ancāns pārbrauca uz Daugavpili un iestājās krievu armijā, kur viņu norīkoja darbā kancelejā. Taču politiskie notikumi strauji virzījās uz priekšu, 1920. gadā Daugavpili ieņēma poļi un Izidoru Ancānu aizveda gūstā.

Pēc atbrīvošanas no gūsta atgriezās dzimtenē un uzsāka darbu Ludzas pilsētā par valdes sekretāru.

Pēc daudziem pārdzīvojumiem, nodibinoties Latvijas valstij, I.Ancāns no jauna iestājās Aglonā jaunatvērtajā Garīgajā seminārā un 1922. gada 1. aprīlī — Ciešanu svētdienas priekšvakarā tiek iesvētīts par priesteri. Tā paša gada Baltajā svētdienā — Svētā Jura dienā Livānu dievnamā notika sen nebijušas svinības — jauniesvētītā priester I.Ancāna pirmā Svētā Mise savas draudzes baznīcā, klātesot vecākiem un lielam ticīgo pulkam.

Dievkalpojumā par arhidiakonu ir B.Veržbickis, bet ļaužu pārpilnajā dievnamā sprediķo Garīgā semināra profesors S.Žulpo. Visam dievkalpojumam uzmanīgi sekoja vietējais draudzes prāvests A.Vizulis.

Pirmā darbavieta jaunajam priesterim bija pie dekāna P.Apšinieka Viļakā. Otrs nomināts bija uz Naurāniem pie dekāna G.Zača. Pēc ierašanās Naurānos jau pienāca cits norīkojums — uz Aglonu. Tur par draudzes prāvestu kalpoja Daniels Jasinskis. Tā kā prāvestam bija daudz pienākumu biskapa kūrījā, Ancāns bija vikārs Aglonā un faktiskais prāvests.

1923. gada 14. novembrī viņš saņēma biskapa A.Springoviča norīkojumu doties uz Romu studēt teoloģiju un Svētos Rakstus. Tā paša gada 25. novembrī I.Ancāns

laimīgi sasniedza Mūžīgo Pilsētu. Nepilni 6 gadi pagāja studijās, un 1929. gada jūlijā I.Ancāns nokārtoja pēdējos eksāmenus un atgriezās Rīgā kā teoloģijas doktors un Svēto Rakstu licenciāts. Tūlīt bīskaps viņu nozīmēja par profesoru Rīgas Garīgajā seminārā.

1933. gadā Ancānu nosūta par Aglonas ģimnāzijas inspektoru, bet nākamajā gadā — par skolu kapelānu Ludzā. Savukārt Izglītības ministrija viņu 1935. gadā iecēla par Krāslavas ģimnāzijas direktoru. 1940. gadā, ienākot krievu armijai Latvijā, 12. oktobrī viņu atbrīvoja no direktora pienākumiem.

Vācu okupācijas laiku I.Ancāns sākumā pavadīja Krāslavā, kur palīdzēja sakārtot izpostīto baznīcu, Svētā Donāta kapelu utt. 1942. gada decembrī metropolīts A.Springovičs viņu nozīmēja par skolu kapelānu Varakļanos pie dekāna K.Kaļinkas. Bet jau 1943. gada jūlijā viņš kalpoja Daugavpilī. Tajā pašā gadā viņš ierodas Jelgavā, kur pārdzīvoja briesmīgo Jelgavas izpostīšanu. Skaistā un vēsturiskā Jelgavas katoļu baznīca ir vienās drupās. Pamazām atjaunojās dzīve karā izpostītajā Jelgavā. Taču sākās prāvesta I.Ancāna ciešanu gadi.

1950. gada 29. maijā viņu apcietināja un tā paša gada 2. decembrī notiesāja par dzimtenes nodevību ar brīvības atņemšanu uz 10 gadiem, izsūtījumu un mantas konfiskāciju.

Ieslodzījumā I.Ancāns pavadīja līdz 1956. gada 29. maijam. Pēc atgriešanās Latvijā viņš kalpoja par prāvestu Kuldīgā, bet 1966. gadā ir Jelgavas dekāns un Rīgas Garīgā semināra rektors.

Jau braucot uz prāvesta P.Rudzīša bērēm 1968. gada 28. novembrī, I.Ancāns zīmīgi man izteicās, ka arī viņš gribētu tāpat nomirt — nevajadzētu slimot un nebūtu nevienam par apgrūtinājumu. Jāpiezīmē, ka P.Rudzītis nomira pēc insulta lēkmes, atgriežoties zakristejā pēc dievkalpojuma, kamēr ķesteris dzēsa sveces.

1969. gada 12. janvārī Jelgavā bija Svētās Ģimenes atlaidu dievkalpojums. Bija dziedāta auksta svētdiena.

Dekāns I.Ancāns sēdēja bīktskrēslā, bet vikārs Jānis Zalčs gatavojās kristīt bērnu. Tieši plkst. 10.50 atskanēja drausmīgs sprādziens no Raiņa ielas 9. mājas, kas atrodas pāri ielai.

Gāzes vada kondensāta savācēja avārijas dēļ gāze nokļuva minētā daudzstāvu nama pagrabā. No dzirksteles gāze un gaisa maisījums eksplodēja, sagraujot šī nama

vienu sekciju (15 dzīvokļus). Pēc laikraksta ziņām («Cīņa», 1969. gada 24. janvārī) bojā gāja 36 cilvēki, daudzi ievainoti. No minētā sprādziena katoļu baznīcā izbira logi. Atlaidu dievkalpojums tika pārtraukts, tikai klusināti skanēja harmonija, bija sākusies panika.

Sevišķi uztraucis bija dekāns I.Ancāns, uz kura bīktskrēsla uzkrīta krietna porcija sadauzītu stiklu. Bija atkal izpostīta baznīca, kuras atjaunošanā tik daudz pūļu un līdzekļu bija ielicis dekāns I.Ancāns. Bija atkal jāstājas pie atjaunošanas darba.

Vēl bija vasarā nodoms apciemot visus savus piederīgos. Tas arī laimīgi izdevās. It kā jūzdams aicinājumu sagatavoties mūžības ceļojumam, viņš iestādīja pie savas dzimtas draudzes dievnama Livānos no Jelgavas atvestu ozoliņu. Jelgavā viņš uzmetumā sarakstīja testamentu, ņemot par paraugu bīskapa P.Stroda testamentu.

Un bija jāsteidz līdz rudenim sakārtot dievnamu. Darba bija vēl daudz. Un ceļot kādas smagas kāpnes, lai nokļūtu uz jumta, dekāns I.Ancāns pakrita. Bija insulta lēkme.

1969. gada 12. jūlijā dekāns I.Ancāns pārkāpa mūžības sliekšni. Tā nākamās priestera bēres pēc P.Rudzīša bērēm bija I.Ancānam. Savāda sakrītība.

Apbedīšana notika 16. jūlijā — Dievmātes Skapulieru dienā — dekāna I.Ancāna dzimšanas dienā, kad pirms 73 gadiem nelaiķis ieraudzīja dzimtas zemes sauli.

Dievkalpojumu vadīja toreizējais bīskaps (vēlāk kardināls) I.Vaivods. Apbedīšana notika Jelgavas vecajos kapos, piedaloties pāri par 60 garīdzniekiem un kuplam ticīgo skaitam. Tagad I.Ancāna pēdējo atdusas vietu rotā gaumīgs piemineklis.

Kā cilvēks dekāns I.Ancāns bija ļoti draudzīgs un sabiedrīks, atsaucīgs, saprātīgs un necils. Viņš bija viegli pieejams un izpalīdzīgs. Tāpēc viņu cienīja ticīgie, un sevišķi jaunatne. Novēroju, ka Garīgā semināra audzēkņi allaž brīvos brīžos pulciņos vien grupējās ap savu rektoru draudzīgās pārrunās, jo jaunatnei bieži ir daudz neskaidru vaicājumu, uz kuriem vislabāk var atbildēt sirmgalvis, pie tam tik izglītots un dzīves pieredzes pārbagāts, kāds bija I.Ancāns.

1991. gada 9. jūlijā I.Ancānu rehabilitēja. Rehabilitācijas apliecību parakstījis toreizējais ģenerālprokurora vietnieks (tagad ģenerālprokurors) J.Skrastiņš.

Šogad paiet 100 gadu no viņa dzimšanas. Šim notikumam gatavojas viņa bijušie audzēkņi, Garīgā semināra profesori, gatavojas dzimtā Livānu draudze. Cerēsim, ka šajā jubilejā dienas gaismu ieraudzīs viņa plašais atmiņu klāsts par bērnību, studijām, izsūtījumu un darbību pēc atgriešanās dzimtenē. Žēl, ka šis atmiņu krājums ar autora pēkšņo nāvi palika nepabeigts.

Novēlēsim ievērojamam garīdzniekam I.Ancānam mūžīgu mieru.

**A.Budže,
Tilžas prāvests**

Izstādes un dejas Līčos

Mākslas un mūzikas dienu ietvaros Preiļu pagasta Līču kultūras namā sestdien tika atklāta izstāde, un uz saietu ieradās rajona vidējās paaudzes deju kolektīvi. Izstādē skatāmi keramiķu Jāzepa Caica un Jāzepa Čerņavskā darbi, Veras Bindares, Vijas Kokorietes un Ritas Upenieces pinumi, Ilonas Šņepstes gleznas. Skatītājiem Ilonas Šņepsts vārds varbūt ir mazāk pazīstams, jo jaunā māksliniece vēl tikai pērn absolvēja Rēzeknes mākslas koledžu. Viņa ir preiliete. Pirmā izstāde pirms kāda laika bija aplūkojama grāmatu namā «Latgale». Ilonas darbi izpildīti eļļā, viņa iecienījusi kluso dabu, ainavas, patīk strādāt ar tīriem toņiem. Keramika, gleznas un pinumi Līču kultūras namā aplūkojami vēl visu šo nedēļu.

Uz sadejošanu, savas varēšanas un prasmes parādīšanu Līču kultūras namā ieradās pieci vidējās deju paaudzes kolektīvi, rajonā to ir seši. Bija arī ciemiņi — dejojāji no Ērgļiem, kam uzņemti kontakti ar Preiļu kultūras nama vidējās paaudzes dejojājiem. Šoreiz tā bija arī atskatīšanās uz desmit pastāvēšanas gadiem, jo tik ilgs laiks pagājis, kopš modē nāca dibināt vidējās paaudzes deju kolektīvus, un tapa pirmais — rajona kultūras nama kolektīvs. Drīz tapa otrs — siera rūpnīcas kolektīvs, kuram pašlaik ir palicis tikai nosaukums. Tā atbalsta, ko sieriniekā dejojāji saņēma kādreiz, vairs nav, jo arī kolektīvā faktiski dejo tikai daži šīs rūpnīcas darbinieki, liela daļa ir nomainījusies, kolektīvā daudz skolotāju. Vai nu jāmaina kolektīva nosaukums, vai tomēr uzņemumam, kura vārdu dancotāji reklamē, jāizdomājas par šo reklāmu.

Dejojāji sniedza koncertu... paši sev un tiem nedaudzajiem ļaudīm, kas bija iegriezušies kultūras namā. Visus numurus kopā saistīja rūķis Pavasaris, un istu pavasarīgu asins uzbangojumu savās dejās radīja Rožupes dejojāji. Šogad no jauna atdzimuši Līču kultūras nama un Riebiņu pagasta vidējās paaudzes dejojāju kolektīvi.

Deju kolektīvu tikšanās otrā daļa notika pie galdiņiem, katrs bija jāuzklāj ar savu devīzi, kā arī jāsgatavo kolektīva vizītkarte. Rajona kultūras nama dejojāji slāpjam mugurām meklēja «kur ir mana lidmašīna» un nolaidās visādās tālās vietās, kur gan nav snieguši koncertu, bet cer sniegt. Mājas ļaudis — Līču dejojāji kā bērnodziednieki radīja, ka viņiem viss vēl priekšā. Kolektīvu vadītāji Alda Kristapsone, Andris Usārs, Silvija Kurtiņa izmēģināja Lieldienu atsvētes olu stiprumu. Šos vidējās paaudzes deju svētkus kuplīnāja arī mazie dejojāji no Preiļiem (Maruta Kozlova) un Riebiņu «Jumaleņa» (Jānis Teilāns).

L.Rancāne

Žurnāla «Mans Mazais» aprīļa numurā

- dodamies raudzībās pie sabiedrībā zināmiem cilvēkiem, apbrīnojot viņu drošsirdību — laist šobrīd pasaulē bērnu;
- cenšamies tikt skaidrībā par gadsimta slimības — encefalopātijas — cēloņiem un sekām;
- spriežam par bērnu patstāvību, vecāku māku runāt tā, lai viņu atvases tos sadzirdētu, par dusmošanos ģimenē;
- rakstām par dzīvi kopā ar neredzīgu bērnu;
- aizstāvam sievietes vēlmi kļūt par māti un informējam par ārstēšanās iespējām Latvijā;
- rādām vingrojumus pēcdzemību slaidumam;
- spēlējamies ar puķēm un pogām;
- priecājamies par kristību tērpiem.

Cerams, patīks arī jums!
Redaktore Rudite un Vita

Sludinājumi un reklāma 22305

Preiļu arodividusskola
27. aprīlī no plkst. 10 līdz 15
aicina visus interesentus uz
atvērto durvju dienu.

Tiek likvidēta z.s. «Pieniņi»,
reģ. Nr. 150101482.

Ši gada 16. maijā Preiļu
poliklīnikā konsultēs P.Stradiņa
VKS LOR centra 15. nodaļas
vadītāja dr. Krēslīņa un surdoloģe
dr. Ozoliņa (dzirdes traucējumu
ārstēšana, dzirdes aparātu
iegādes jautājumi).
Iepriekšēja izmeklēšana un
informācija pie LOR Preiļu
poliklīnikā 318. kabinetā.

SIA «Preiļu santehniķis» pārdod un uzstāda ūdens filtrus, sildītājus,
aukstā un karstā ūdens skaitītājus, šiferi. Adrese: Preiļi, Pils ielā 12b.
Tālrunis uzziņām 21256, 23807.

Pārdod

vasarnīcu (māju) Eikša ezera krastā,
zeme 0,08 ha. Tāl. 21024;
***
māju, ir zirgs. Tel. 19719;
***
lauku māju un zemi 10 ha Rudzātu
pagastā. Iespējami citi varianti. Tel. 8-
250-38210;
***
māju Turku pagasta «Turkos». Tāl.
18204;
***
11 mēnešus vecu teli Upmalas pagasta
Berezovkā, pietura «Kaļvi». A.Dzenis;
***
grūsnu govī. Tāl. 36648;
***
govī. Tel. 15384;
***
2 gadus vecu kumeļu. Tāl. 32244;
***
ķēvi (3 g.). Tāl. 50315;
***
Mazda-626, 1986.g. Ir varianti. Tāl.
42735;
***
3-istabu dzīvokli Vārkavas pagasta
Vārkavā. Tāl. 21837;
***
VAZ-2106. Zvanīt 34400 no 20 līdz 22;
***
Jawa-350/638, var pa daļām. Tel.
59303 pēc 20;
***
steidzami VAZ-2101, 1976.g., pēc
pilnīga kapitālā remonta, vai maina. Tel.
22806 vakaros;
***
kultivatoru KPS-4,0, 1990.g. Tel.
44128;
***
gultņus. Tel. 24647;
***
sazāģētu bērza malku ar piegādi. Tel.
23608;
***
pārtikas un sēklas kartupeļus vai maina
pret lauksaimniecības tehniku. Zvanīt
46790 vakaros;
***
zirgvilkmes pļaujmašīnu. Tāl. 52405;
***
mazlietotu motorzāģi Jonsered-2054
(turbo). Tel. 24251 vakaros;
***
sienu. Tel. 35329;

sienu vai maina pret miežu, auzu sēklu
vai kartupeļiem. Tāl. 23123;
***
automašīnu VW Santana, 1983.g.
Zvanīt 44068 vakaros;
***
T-40 dzinēju, videomagnetofonu un
VAZ-2103. Tel. 57619;
***
gāzes plīti (galda) un 3 gāzes balonus.
Tāl. 21819;
***
velosipēdu «Tūrists». Zvanīt 24435 pēc
20.

Pērk

kartupeļus. Tāl. 34468;
***
kartupeļus. Tāl. 44172;
***
pārtikas kartupeļus. Samaksa tūlītēja.
Transports mūsu. Tāl. 52544;
***
gaļu. Tāl. 55625;
***
treknu cukgaļu. Tel. 21982;
***
gaļu. Tāl. 22807 vai 21803;
***
T-150K arklus vai rāmi un miglotāju.
Tāl. 55771.

Irē

1 vai 1,5 istabu dzīvokli Preiļos.
Tel. 21731.

Dažādi

Katru trešdienu piedāvājam braucienus
ar mikroautobusu uz Poliju pēc precēm.
Maksa \$ 30. Tāl. 42555, 42586.
***
Transporta pakalpojumi uz Viļņu.
Tāl. 21052.
***
Šoferis (B, C kategorija) meklē darbu.
Zvanīt 35329 pēc 21.
***
Pērk un pārdod privatizācijas
sertifikātus Līvānos pasta ēkas 2.
stāvā. Tāl. 42663.
***
Mazdārziņu izmantotājiem Bikaunieka
zemē Līvānos — lūdzu samaksāt
nomas maksu no 19. līdz 21. aprīlim
Līvānos, Zaļajā ielā 5. Nemaksātājiem
dārza mājiņas jānojauc līdz š.g. 1. mai-
jam.

Tirgos dažādas sakņu, dārzeņu un puķu
sēklas (Kurzemes) 18. aprīlī Aglonā 8.00,
Jaunaglonā 8.30, Aglonas st. 9.00, Kasfirē
10.00, Aizkalnē 10.30, Pilišķos 11.30, I
Vārkavā 12.00, II Vārkavā 12.30,
Rimicānos 13.00, Vanagos 14.00, Rožupē
14.30, Brūveros 15.30, Līvānos 16.00,
Jaunsilavās 16.30, Turkos 17.00; 19. aprīlī
Lūzeniekos 8.00, Rudzātos 8.30, Priekuljos
9.30, L.Anspokos 10.00, Smelteros 10.30,
Polkoronā 11.30, Galēnos 12.00,
Stabulniekos 13.00, Pieniņos 14.00,
Riebiņos 14.30, Preiļos 15.00,
Silajānos 16.00.

Pārdod degvielas konteineru ar
uzpildes automātiem (2x7,5 m³)
par Ls 1800. Tāl. 8-246-35836.

P.s. «Daugavpils putni» pārdos diennakti vecus šķirnes «Haiseks brūnais» cāļus

20. aprīlī Preiļu tirgū no 8.00 līdz
12.00, Riebiņos 12.30, Stabulniekos
14.00, Galēnos 15.00; 25. aprīlī
Aglonas stacijā 10.00, Somersetā
12.00, Luknā 14.00; 28. aprīlī Preiļu
tirgū no 7.00 līdz 10.00, Līvānu tirgū
no 10.30 līdz 13.00.

Tāl. Daugavpilī (8-254) 22001,
99240.

Dienas, stundas ātri steidzas,
Tālu paliek laimes rīts,
Mūža saules dienas beidzas,
Dusēt aiziet mātes sirds.
**Izsakām patiesu līdzjūtību Ritai
Stikānei un pārējiem tuviniekiem,
Otiliju KANCĀNI smiltājā izvadot.**
Rožkalnu pagasta padome

Ir sāpes, ko nespējam dalīt uz pusēm,
Nav tādu vārdu, kas mierināt spētu.
**Sērojam kopā ar Jāni Anspoku sakarā
ar MEITAS Irinas traģisko nāvi.**
Klases biedri

Vairs tevis nav, un žēlums saņņaudz
krūtīs —
Kam vajadzēja tev tik agri mirt?
Bez tevis daudziem taču būs tik grūti,
Pēc tevis daudziem taču sāpēs sirds.
**Nespēdami mazināt zaudējuma sāpes,
izsakām dziļu līdzjūtību Jānim un
Jeļenai Anspokiem sakarā ar MEITAS
traģisko nāvi.**
Preiļu PPU «Siltums» kolektīvs

Nepūsat, auksti vēji,
Lai guļ mana māmuliņa,
Gana bija piekususi,
Garu mūžu dzīvodama.
**Izsakām līdzjūtību Aleksejam
Tihomirovam, MĀTI smiltājā
pavadot.**
SIA «Preiļu santehniķis» kolektīvs

Māmiņ, dzied man ceļa dziesmu,
Savā sirdī pieminot
Manus klusos bērna smaidus,
Manu acu mirdzumu.
**SIA RBKK izsaka līdzjūtību Jeļenai
Anspokai, MEITIŅU traģiski
zaudējot.**

...novēlot saldu dusu,
no zariem skujas birst.
**Esam kopā ar Jeļenu Anspoku,
MEITIŅU smiltājā guldot.**
Viesnīcas kolektīvs

**Izsakām līdzjūtību Triznu ģimenei,
TĒVU, VĪRU, VECTĒVU kapu
kalniņā izvadot.**
Bitāni, Lauski, Sudniki,
Bernāni, Kozlovi

KATALOGS PAVASARIS - VASARA

NECKERMANN

Vairāk nekā 1300 lappušu un 60000 dažādu preču
nosaukumu. Apgārbi, apavi, mēbeles, elektrotehnika,
preces mājai un ģimenei - viss'pa pastu!

Jūs atnākat pasta nodaļā, aizpildat pasūtījuma
veidlapu uz precī pēc kataloga un saņemam tieši to,
kas jums ir vajadzīgs.

PASŪTĪJUMU NOFORMĒŠANAS PUNKTS:
Preiļu pasta nodaļa, Raiņa 21

NOVADNIEKS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi,
LV-5301. Tel. 22059, 22305, 21759.
Pasūtījuma indekss 3033.

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums
«Laikraksta «Novadnieks» redakcija»

Iznāk 8 reizes mēnesī. Abonēšanas maksa mēnesī
Ls 0,71. Mazumtirdzniecībā līgumcena.

Redaktors Pēteris Pizelis

Reģistrācijas apliecība Nr. 1018
Iespiests SIA «Latgales drukā»,
Rēzeknē, Baznīcas ielā 28.
Ofsetiespiedums. Metiens 4880.